

Observacions de macroheteròcers fetes a Biert (Gironès)

Macroheterocera recorded from Biert (Gironès)

Joan Pibernat¹, Josep Plana² & Llorenç Abós³

¹Apartat de correus, 826; E-17080 Girona

²Major, 310, 4t 2a; E-17190 Salt

³Rec Arnau, 39, 3r B; E-17600 Figueres

Key words: Macroheterocera, Lepidoptera, faunistics, Biert (Gironès), Catalonia, Iberian Peninsula.

El conjunt muntanyós que s'ha mostrejat és el vessant nord-oriental de la vall de Llèmena, inclosa dins la Serralada Transversal Catalana. Concretament, Biert, al terme municipal de Canet d'Adri, a la zona de contacte de les comarques de la Garrotxa, la Selva i el Gironès. Comprèn el massís muntanyós de Rocacorba (985 m) i els seus contraforts meridionals, que separen el pla de Girona de la vall alta de la riera de Llèmena, on hi ha el nucli més important de vulcanisme del Gironès, els principals afloraments del qual són els puigs d'Adri, de la Banya del Boc i d'en Moner. Biert és a 367 m d'altitud i està situat en la quadrícula UTM 31TDG75.

L'espai mostrejat està afectat pel clima mediterrani i és en una zona intermèdia entre les comunitats vegetals de l'alzinar amb marfull (*Quercetum ilicis galloprovinciale*) i l'alzinar muntanyenc amb moixera de pastor i bardissa (*Quercetum mediterraneo-montanum ligustro-torminaletosum* + *Rubo-coriarietum*), combinats amb camps de conreu de cereals (civada) i pinedes (Bolòs 1983).

La metodologia utilitzada ha estat l'habitual per a la captura de papallones nocturnes. En concret, s'ha fet servir un llum de vapor de mercuri de 250 W alimentat per un generador, i, a la vegada, es van instal·lar tres trampes del tipus Heath amb fluorescents de 8 W.

La determinació dels exemplars es va fer utilitzant les obres de referència a l'abast (Calle 1983; Leraut 2006; Requena 1987; Robineau *et al.* 2007; Ylla & Macià 2005). La llista de les 94 espècies (annex 1) es presenta per ordre sistemàtic, seguint Bellavista (2000) per als noctuids, Dantart (2000) per als geomètrids i Vives Moreno (1994) per a la resta de famílies. Per reduir l'extensió de la nota s'ha omès a la llista el nom de la localitat, la comarca, l'UTM i l'altitud perquè totes les trampes es van col·locar a la mateixa zona durant els cinc dies de mostreig; d'aquesta forma, tots els exemplars corresponen a la mateixa localitat: Biert (Gironès) (31TDG75, 367 m).

Volem agrair a Josep Bellavista, Jordi Dantart, Josep-Joaquim Pérez De-Gregorio i Josep Ylla, l'ajuda rebuda en la determinació dels exemplars dubtosos i a Josep Vinyets, el fet d'haver-nos acompanyat en les sortides.

Referències bibliogràfiques

- Bellavista, J. 2000. Llista sistemàtica dels noctuïds de Catalunya (Lepidoptera: Noctuidae). *Treb. Soc. Cat. Lep.*, 15: 71-120.
- Calle, J. A. 1983. *Noctuidos españoles*. 430 pp., 56 pls. Boletín del Servicio contra plagas e Inspección Fitopatológica (Fuera de Serie n.º 1). Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación. Dirección General de Sanidad de la Producción Agraria, Madrid.
- Dantart, J. 2000. Llista sistemàtica dels geomètrids de Catalunya (Lepidoptera: Geometridae). *Treb. Soc. Cat. Lep.*, 15: 121-182.
- Bolòs, O. 1983. *Mapa de la vegetació de Catalunya. Escala 1:50.000. Memòria del full núm. 33. Banyoles (38-12, IGN 295)*. Generalitat de Catalunya. Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca. Direcció General del Medi Rural, Barcelona.
- Leraut, P. 2006. *Papillons de nuit d'Europe: Bombyx, Sphinx, Ecaïlles... Vol. 1*. 396 pp. N.A.P. Editions, France.
- Pérez De-Gregorio, J.J., Jeremías, X., Requena, E., Rondós, M. & Vallhonrat, F. 2002. *Cilix hispanica* sp. n., nuevo Drepanidae para la fauna ibero-balear (Lepidoptera: Drepanidae, Drepaninae). *Boln Soc. ent. aragon.*, 30: 33-36.
- Requena, E. 1987. *Papallones de la comarca d'Anoia. Noctuidae*. Quaderns d'Introducció a la Naturalesa, 2: 109 pp. Departament de Cultura, M.I. Ajuntament d'Igualada, Igualada.
- Robineau, R., et al. 2007. *Les guides du naturaliste: Guide des papillons nocturnes de France*. 288 pp. Delachaux et Niestlé, S.A. Paris.
- Vives Moreno, A. 1994. *Catálogo sistemático y sinonímico de los lepidópteros de la Península Ibérica y Baleares (Insecta: Lepidoptera). (Segunda parte)*. x + 775 pp. Publicaciones del Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación. Dirección General de Sanidad de la Producción Agraria, Madrid.
- Ylla, J. & Macià, R. 2005. Clau dicotòmica per a la classificació per morfologia externa de les espècies del gènere *Eilema* Hübner, 1819, presents a la Península Ibèrica (Lepidoptera: Arctiidae). *Butll. Soc. Cat. Lep.*, 94(2004): 95-101.

Data de recepció: 17 de desembre de 2008

Data d'acceptació: 16 de febrer de 2009

Annex 1 Relació d'espècies observades a Biert (Gironès).

Limacodidae

Apoda limacodes (Hufnagel, 1766). 2 ♂, 29.V.2008, 1 ♂, 28.VI.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).

Lasiocampidae

Malacosoma neustria (Linnaeus, 1758). 3 ♂, 1 ♀, 28.VI.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).

Dendrolimus pini (Linnaeus, 1758). 3 ♂, 29.V.2008, 3 ♂, 1 ♀, 28.VI.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).

Gastropacha quercifolia (Linnaeus, 1758). 3 ♂, 28.VI.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).

Sphingidae

Marumba quercus (Denis & Schiffermüller, 1775). 1 ♀, 28.VI.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).

Drepanidae

Thyatira batis (Linnaeus, 1767). 1 ♂, 29.V.2008, 3 ex., 28.VI.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).

Tetthea ocularis (Linnaeus, 1767). 1 ♂, 29.V.2008 (J. Pibernat leg.).

Cilix hispanica Pérez De-Gregorio *et. al.*, 2002. 1 ♂, 19.IV.2008 (J. Pibernat leg.).

Watsonalla binaria (Hufnagel, 1767). 1 ♂, 1 ♀, 29.V.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).

Watsonalla uncinula (Borkhausen, 1790). 1 ♂, 1 ♀, 28.VI.2008, 1 ♂, 8.XI.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).

Geometridae

Opisthograptis luteolata (Linnaeus, 1758). 5 ex., 29.V.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).

Crocallis tusciaria (Borkhausen, 1793). 5 ♂, 2 ♀, 8.XI.2008 (J. Pibernat & J. Plana leg.).

Campaea margaritaria (Linnaeus, 1761). 1 ♂, 29.V.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).

Campaea honoraria ([Denis & Schiffermüller], 1775). 3 ♂, 29.V.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).

Adalbertia castiliaria (Staudinger, 1900). 1 ♂, 28.VI.2008 (J. Pibernat leg.).

Aleucis distinctata (Herrich-Schäffer, [1839]). 3 ex., 19.IV.2008 (J. Pibernat & J. Plana leg.).

Perigone narbonea (Linnaeus, 1767). 6 ex., 19.IV.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).

Ligdia adustata ([Denis & Schiffermüller], 1775). 4 ex., 19.IV.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).

Macaria alternata ([Denis & Schiffermüller], 1775). 2 ex., 19.IV.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).

Macaria liturata (Clerck, 1759). 1 ♂, 1 ♀, 29.V.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).

Tephрина murinaria ([Denis & Schiffermüller], 1775). 1 ♂, 13.IX.2008 (Ll. Abós & J. Pibernat leg.).

Nychioides andalusiarum Staudinger, 1892. 1 ♂, 28.VI.2008 (J. Pibernat leg.).

Menophra abruptaria (Thunberg, 1792). 2 ♂, 19.IV.2008, 1 ♀, 29.V.2008, 2 ♂, 28.VI.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).

Peribatodes rhomboidaria ([Denis & Schiffermüller], 1775). 2 ♂, 2 ♀, 29.V.2008, 3 ♂, 28.VI.2008, 2 ♂, 8.XI.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).

Hypomecis punctinalis (Scopoli, 1763). 3 ex., 29.V.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).

Ascotis selenaria ([Denis & Schiffermüller], 1775). 1 ♀, 29.V.2008 (J. Pibernat leg.).

Adactylotis gesticularia (Hübner, [1817]). 1 ex., 29.V.2008 (J. Plana leg.).

Hemitea aestivaria (Hübner, 1789). 3 ex., 28.VI.2008 (J. Pibernat leg.).

Rhodometra saccharia (Linnaeus, 1767). 2 ♂, 13.IX.2008 (Ll. Abós & J. Pibernat obs. pers.).

Cyclophora annularia (Fabricius, 1775). 1 ♂, 13.IX.2008 (J. Pibernat *leg.*).
Cyclophora puppillaria (Hübner, [1799]). 1 ♀, 28.VI.2008 (J. Pibernat *leg.*).
Rhodostrophia calabra (Petagna, 1786). 2 ♂, 28.VI.2008 (J. Pibernat *leg.*).
Scopula decorata ([Denis & Schiffermüller], 1775). 1 ♀, 13.IX.2008 (J. Pibernat *leg.*).
Scopula rubiginata (Hufnagel, 1767). 1 ex., 19.IV.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).
Scopula minorata (Boisduval, 1833). 2 ♀, 13.IX.2008 (Ll Abós, *leg.*).
Idaea filicata (Hübner, [1799]). 1 ♀, 13.IX.2008 ((Ll. Abós & J. Pibernat *leg.*).
Idaea biselata (Hufnagel, 1767). 1 ♀, 28.VI.008 (J. Pibernat *leg.*).
Idaea fuscovenosa (Goeze, 1781). 1 ♀, 28.VI.008 (J. Pibernat *leg.*).
Idaea subsericeata (Haworth, 1809). 1 ♂, 29.V.2008 (J. Pibernat *leg.*).
Idaea aversata (Linnaeus, 1758). 2 ♂, 28.VI.2008 (J. Pibernat *leg.*).
Idaea ostrinaria (Hübner, [1813]). 2 ♂, 28.VI.2008 (J. Pibernat *leg.*).
Idaea degeneraria (Hübner, [1799]). 4 ♂, 1 ♀, 29.V.2008 (J. Pibernat & J. Plana *leg.*).
Scotopteryx luridata (Hufnagel, 1767). 2 ♂, 1 ♀, 29.V.2008, 3 ♂, 28.VI.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).
Xanthorhoe fluctuata (Linnaeus, 1758). 1 ex., 29.V.2008 (J. Plana *leg.*).
Epirrhoe rivata (Hübner, [1813]). 1 ♂, 29.V.2008 (J. Pibernat *leg.*).
Cosmorhoe ocellata (Linnaeus, 1758). 5 ex., 29.V.2008, 2 ex., 13.IX.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).
Chloroclysta siterata (Hufnagel, 1767). 1 ex., 8.XI.2008 (J. Plana *leg.*).
Heterothesa firmata (Hübner, [1822]). 5 ex., 28.VI.2008 (J. Pibernat & J. Plana *leg.*).
Heterothesa ulicata (Rambur, 1834). 1 ♂, 28.VI.2008 (J. Pibernat *leg.*).
Gymnoscelis rufifasciata (Haworth, 1809). 1 ♀, 28.VI.2008 (J. Pibernat *leg.*).

Notodontidae

Drymonia querna (Denis & Schiffermüller, 1775). 1 ♂, 28.VI.2008 (J. Pibernat *leg.*).
Ptilodon cucullina (Denis & Schiffermüller, 1775). 2 ♂, 29.V.2008 (J. Pibernat *leg.*).
Harpyia milhauseri (Fabricius, 1775). 3 ♂, 29.V.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).
Stauropus fagi (Linnaeus, 1758). 2 ♂, 29.V.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).

Limntriidae

Calliteara pudibunda (Linnaeus, 1758). 1 ♂, 1 ♀ 29.V.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).
Lymantria monacha (Linnaeus, 1758). 1 ♂, 28.VI.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).

Arctiidae

Eilema sororcula (Hufnagel, 1766). 5 ex., 29.V.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).
Eilema caniola (Hübner, [1808]). 1 ♀, 29.V.2008 (J. Pibernat *leg.*).
Eilema depressa (Esper, 1787). 2 ♂, 1 ♀, 29.V.2008 (J. Pibernat *leg.*), 1 ♂, 1 ♀, 28.VI.2008 (J. Pibernat *leg.*), 1 ♀, 8.XI.2008 (J. Pibernat *leg.*).
Epicallia villica (Linnaeus, 1758). 4 ♂, 28.VI.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).
Phragmatobia fuliginosa (Linnaeus, 1758). 3 ex., 28.VI.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).

Noctuidae

Colocasia coryli (Linnaeus, 1758). 2 ♂, 29.V.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).
Zanclognatha lunalis (Scopoli, 1763). 1 ex., 29.V.2008 (J. Pibernat *leg.*), 4 ex., 28.VI.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).
Laspeyria flexula ([Denis & Schiffermüller], 1775). 1 ♂, 29.V.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).
Protodeltote pygarga (Hufnagel, 1766). 1 ex., 29.V.2008 (J. Plana *leg.*).

Autographa gamma (Linnaeus, 1758). 5 ex., 28.VI.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).
Acronicta psi (Linnaeus, 1758). 2 ex., 28.VI.2008 (J. Pibernat & J. Plana leg.).
Craniophora ligustri ([Denis & Schiffermüller], 1775). 4 ex., 29.V.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).
Diloba caeruleocephala (Linnaeus, 1758). 4 ex., 8.XI.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).
Pyrois effusa (Boisduval, [1828]). 1 ♂, 28.VI.2008 (J. Pibernat leg.), 1 ♂, 8.XI.2008 (J. Pibernat leg.).
Calloptistria juvenina (Stoll, 1782). 2 ♂, 28.VI.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).
Platyperigea aspersa (Rambur, 1834). 1 ♀, 28.VI.2008 (J. Pibernat leg.).
Hoplodrina ambigua ([Denis & Schiffermüller], 1775). 1 ♀, 13.IX.2008 (J. Pibernat leg.).
Spodopiera exigua (Hübner, [1808]). 1 ♂, 13.IX.2008 (J. Pibernat leg.).
Dypterigia scabriuscula (Linnaeus, 1758). 1 ♂, 28.VI.2008 (J. Pibernat leg.).
Dryobota labecula (Esper, 1788). 3 ex., 8.XI.2008 (J. Plana & J. Pibernat leg.).
Dichonia aprilina (Linnaeus, 1758). 1 ♂, 8.XI.2008 (J. Vinyets, leg.).
Dryobotodes tenebrosa (Esper, 1789). 1 ♂, 13.XI.2008 (J. Pibernat leg.).
Ammonoia caecimacula ([Denis & Schiffermüller], 1775). 1 ex., 8.XI.2008 (J. Plana leg.).
Aporophyla nigra (Haworth, 1809). 2 ex., 8.XI.2008 (J. Pibernat & J. Plana leg.).
Trigonophora flammea (Esper, 1785). 1 ♂, 8.XI.2008 (J. Pibernat leg.).
Polymixis flavincta ([Denis & Schiffermüller], 1775). 1 ex., 8.XI.2008 (J. Pibernat leg.).
Xanthia aurago ([Denis & Schiffermüller], 1775). 3 ♂, 8.XI.2008 (J. Pibernat & J. Plana leg.).
Spudaea ruticilla (Esper, 1791). 2 ♀, 19. IV.2008 (J. Pibernat leg.).
Conistra rubiginea ([Denis & Schiffermüller], 1775). 4 ♂, 8.XI.2008 (J. Pibernat & J. Plana leg.).
Lithophane leautieri (Boisduval, 1829). 1 ♂, (J. Plana leg.).
Lacanobia w-latinum (Hufnagel, 1766). 2 ♂, 29.V.2008 (J. Pibernat & J. Plana leg.).
Mythimna vitellina (Hübner, [1808]). 1 ♂, 29.V.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).
Mythimna albipuncta ([Denis & Schiffermüller], 1775). 1 ex., 8.XI.2008 (J. Plana leg.).
Mythimna l-album (Linnaeus, 1767). 1 ex., 29.V.2008 (J. Plana leg.).
Mythimna unipuncta (Haworth, 1809). 2 ex., 19.IV.2008, 7 ex., 29.V.2008, 6 ex., 28.VI.2008, 3 ex., 8.XI.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).
Lycophotia erythrina (Herrich-Schäffer, 1852). 1 ♂, 28.VI.2008 (J. Pibernat leg.).
Peridroma saucia (Hübner, [1808]). 1 ♀, 28.VI.2008 (J. Pibernat leg.).
Agrotis exclamationis (Linnaeus, 1758). 3 ex., 29.V.2008, 2 ex., 28.VI.2008 (J. Pibernat & J. Plana obs. pers.).